

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Педагогічний музей України

КНИЖКОВА СПАДЩИНА БОРИСА ГРІНЧЕНКА ДЛЯ ДІТЕЙ: З МУЗЕЙНИХ ТА БІБЛІОТЕЧНИХ ЗІБРАНЬ

ПРОГРАМА

Відкриття книжкової виставки

07 грудня 2023 року

м. Київ

ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ КНИЖКОВОЇ ВИСТАВКИ

07 грудня 2023 року, м. Київ

Київський університет імені Бориса Грінченка

Бібліотека Університету

(м. Київ, вул. Левка Лук'яненка, 13-Б)

Робоча мова: українська

Регламент доповіді — до 15 хв

13.00–14.30

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Наталія Віннікова, проректор з наукової роботи, голова Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор

ДОПОВІДІ

Літературна спадщина Бориса Грінченка в мистецьких творах українських художників

Зайцева Вероніка, заступник декана з наукової роботи Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Університету Грінченка, кандидат мистецтвознавства, доцент

Спеціальна колекція Сергія Ночовкіна та Ганни Росенко з фондів бібліотеки Університету Грінченка

Опришко Тетяна, директор бібліотеки Університету Грінченка, кандидат наук із соціальних комунікацій

Зібрання дитячих творів з фондів Музею Бориса Грінченка

Голубнича-Шленчак Юлія, директор Музею Бориса Грінченка, кандидат історичних наук

«Книжки для дітей і для дорослих?»:

від раціональних планів Бориса Грінченка до канону

Вірченко Тетяна, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства, доктор філологічних наук, професор

Колекція рідкісних видань творів Бориса Грінченка для дітей у фондах Педагогічного музею України

Міхно Олександр, директор Педагогічного музею України

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

14.15–14.30

З ФОНДУ МУЗЕЮ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Грінченко, Борис Дмитрович. Сестриця Галя. Украла. Грицько: три рассказы: перевод с украинского / Б. Грінченко. — Москва : Типогр. Выс. утв. Т-ва И. Д. Сытина, 1896. — 34 с. — Назва в сучасному написанні: Сестриця Галя. Украла. Грицько: три оповідання: переклад з української.

Грінченко, Борис Дмитрович. Вибрані твори / Б. Грінченко ; упор. Л. Дмитрова. — Київ : Держ. вид-во України, 1927. — 214 с. — (Дитяча бібліотека українських письменників / за ред. В. Арнаутова та О. Попова).

До збірки увійшли:
Сестриця Галя; Ксеня; Грицько; Украла; Кавуни; Сам собі пан; Без хліба; Екзамен; Непокірний; Хата; Панько; Батько та дочка.

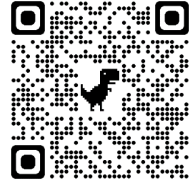

Грінченко, Борис Дмитрович. Твори / Б. Д. Грінченко. Т. I / редакція М. Грінченкової. — [Б. м.] : Кооперативне вид-во «Рух», [1928]. — 296 с.

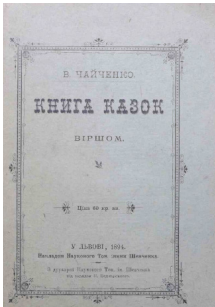

Грінченко, Борис Дмитрович.
Ксеня : оповідання / Б. Грінченко, ілюстрації Івана Філонова. — Київ : Дитвидав, 1962. — 24 с.

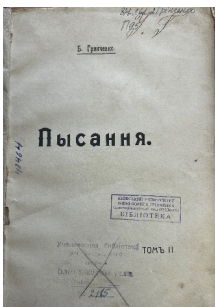
З ФОНДУ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ ГРІНЧЕНКА

Чайченко, Василь.
Книга казок віршом / В. Чайченко. — У Львові : З друкарні Наукового Тов. імени Шевченка під зарядом К. Беднарського, 1894. — 133 с.

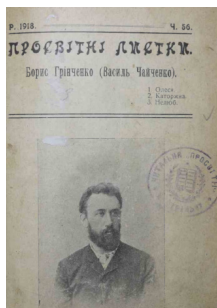

Прижиттєве видання.
До збірки увійшли:
Два морози; Снігурка; Сопілка; Дівчина Леся; Маруся та князенко; Чия робота важча; Сірко; Могутний комарь; Кузьмина; Три бажання; Дума про княгиню кобзаря; Скарб; Крюк, велика птиця; Дурень думкою багатіе; Рибячі танці; Сирота.

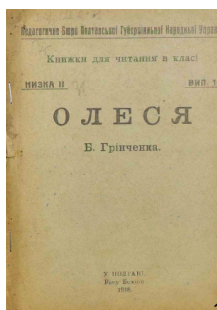

Писання [Текст] / Б. Грінченко. — У Києві : Друкарня П. Барського, 1905. — Назва в сучасному написанні: Писання. Том II. — Київ. — 1905. — 80 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Просвітні листки : оповідання Василя Чайченка / Б. Д. Грінченко. — У Львові : Накладом наукового Товариства імени Шевченка, 1918. — 40 с. — (Просвітні листки ; ч. 56).
До цього номера часопису ввійшли 3 оповідання: Олесь; Катержна; Нелюб.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Олесь / Б. Д. Грінченко ; Педагогічне Бюро Полтавської Губерніяльної Народної Управи. — Полтава : Боку Божого, 1918. — 8 с. — (Книжки для читання в класі ; вип. 10 ; Низка II).

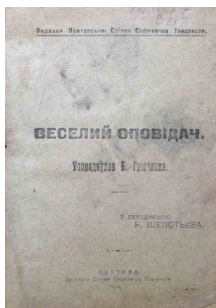

Грінченко, Борис Дмитрович.
Олесь : оповідання з козацьких часів / Б. Д. Грінченко. — Буенос-Айрес, Аргентина : Перемога, 1956. — 11 с. — (Кращі оповідання ; 1).

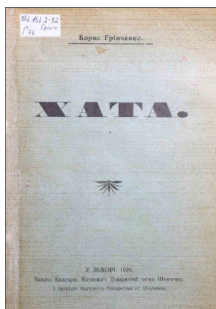

Грінченко, Борис Дмитрович.
Олеся : оповідання = Olesia :
short story / Б. Д. Грінченко ; ілю-
стратор Н. Мудрик-Мриц. —
Торонто : Об'єднання Праців-
ників Літератури для Дітей
і Молоді, 1998. — 19 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Веселий оповідач / упорядник
Б. Д. Грінченко ; автор перед-
мови В. Щепотьєва. — Полтава :
Друкарня Спілки Споживчих
Товариств, 1919. — 115 с.

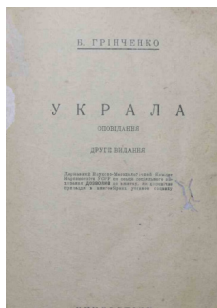

Грінченко, Борис Дмитрович.
Хата / Б. Д. Грінченко. — У Льво-
ві : 3 друкарні Наукового ТОВА-
риства ім. Шевченка, 1926. —
23 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Хата. Ч. 8 / Б. Д. Грінченко. —
2-ге видання. — Нью Йорк :
ОКО, 1965. — 23 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Уквала : оповідання / Б. Д. Грінченко. — Друге видання. — Харків : КНИГОСПЛКА, 1927. — 10 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Вибрані твори / Б. Д. Грінченко ; упорядник Л. Дмитрова. — Видання друге. — Київ : Державне видавництво України, 1929. — 226 с. — (Дитяча бібліотека українських письменників).

До збірки ввійшли: передмова Людмили Дмитрової (1927), дитячі оповідання (Сестриця Галя; Ксеня; Грицько; Уквала; Кавуни; Сам собі пан; Без хліба; Екзамен; Непокірний; Хата; Панько; Батько та дочка) та вірші (Перший коваль; Смутні картини; До праці; Хлібороб; Прийде; У темряві; Не лякайся; На полі; Подивись!; Дон-Кіхот; Квітчани сльози; Зернятка; Приходить час; Мати; Пастушки; Лісовий цар).

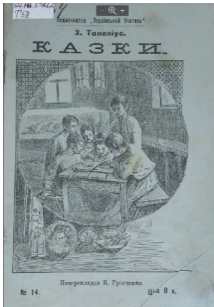

Грінченко, Борис Дмитрович.
Без хліба : оповідання / Б. Д. Грінченко ; автор передмови Д. Бобирь. — Друге видання. — Нью Йорк : ОКО, 1965. — 24 с. — (Дешева бібліотека красного письменства ; ч. 5).

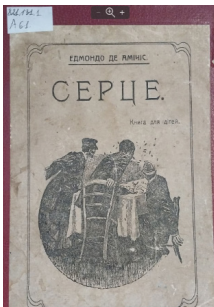
ГРІНЧЕНКО-ПЕРЕКЛАДАЧ

Топеліус, Захаріас.

Казки / З. Топеліус, перекладач Б. Д. Грінченко, художник І. Бурячок. — У Києві : Видавництво «Український Учитель», 1908. — 37 с.

До збірки ввійшли казки: Пустун Розбишаченко; Резинова серце; Верба і зірка.

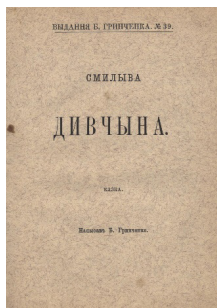

Амічіс, Едмондо (де).

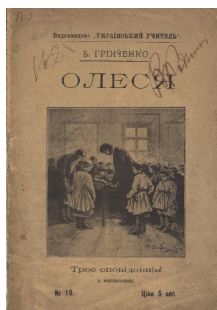
Серце : книга для дітей : з малюнками / Е. Амічіс ; перекладач з італійської: М. М. Грінченко, Б. Д. Грінченко. — У Києві : ВІК, 1911. — 337 с. — (Бібліотека «Молодість» ; том II).

З ФОНДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Грінченко, Борис Дмитрович.
Смильва дивчина : казка / написавъ Б. Грінченко. — Чернігів : Друк. Губ. Земства, 1899. — 22 с. — (Видання Б. Грінченка ; № 39). — Назва в сучасному написанні: Смильва дівчина. — Алігат до кн. : Мале та розумне : [оповідання про мурашокъ] / переказав П. Е. — С.-Петербургъ : Електро-Типографія Н. Я. Стойковой, 1905. — 64 с. — (Благотворительное общество издания общепользныхъ и дешевыхъ книгъ ; № 36). — Назва з корінця: Оповідання. Казки. ОТ. XVI, № 12 Б.Ф.И. — Конволют.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Олеся. Грицько. Украла : Трое оповіданнів з малюнками / Б. Д. Грінченко. — Київ : Український учитель, 1909 (Друк. 1-ої Київ. Друкарськ. Спільки). — 32 с. — Прижиттєве видання.

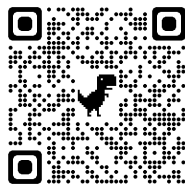

Грінченко, Борис Дмитрович.
Олеся. Грицько. Украла : Триє оповіданнів з малюнками / Б. Грінченко. — Київ : Український учитель, 1909 (Друк. 1-ої Київськ. Друкарськ. Спілки). — 32 с. — (Видавництво «Український вчитель» ; № 19). — Алігат до кн. : Мале та розумне : [оповідання про мурашок] / переказав П. Е. — С.-Петербургъ : Електро-Типографія Н. Я. Стойковой, 1905. — 64 с. — (Благотворительное общество издания общепользныхъ и дешевыхъ книгъ ; № 36). — Назва з корінця: Оповідання. Казки. ОТ. XVI, № 12 Б.Ф.И. — Конволют.

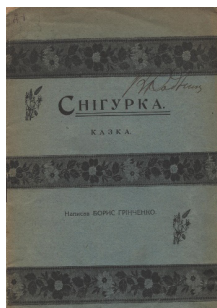

Грінченко, Борис Дмитрович.
Смерть отаманова та інші вірші / Бориса Грінченка. — Київ : Друкарня В. Бондаренка та П. Гніздовського, 1913. — 15 с. — № 6.
До збірки ввійшли:
Смерть отаманова; Могила; Вночі на могилі; Шевченкова могила.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Смілива дівчина : казка з малюнком / написав Борис Грінченко. — Київ : Друк. В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніздовського, 1914. — 19 с.

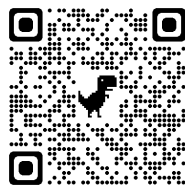
Грінченко, Борис Дмитрович.
Снігурка : казка / написав Бо-
рис Грінченко. — Київ : Друк.
В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніз-
довського, 1914. — 12 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Сопілка : казка з малюнками /
написав Борис Грінченко. —
Київ : Друк. В. П. Бондаренка
та П. Ф. Гніздовського, 1914. —
12 с.

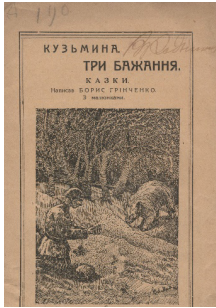

Грінченко, Борис Дмитрович.
Два морози : казка з малюнка-
ми / написав Борис Грінчен-
ко. — Київ : Друк. В. П. Бонда-
ренка та П. Ф. Гніздовського,
1914. — 11 с.

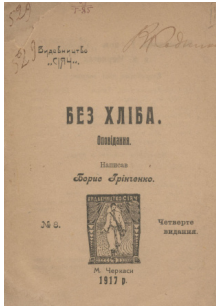

Грінченко, Борис Дмитрович.
Дурень думною багатіє. Риб'ячі
танці : казки з малюнками /
Б. Д. Грінченко. — Київ : Друк.
В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніз-
довського, 1914. — 12 с.

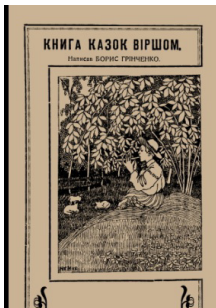

Грінченко, Борис Дмитрович.
Кузьмина. Три бажання : казки з малюнками / Б. Грінченко. — Київ : Друк. В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніздовського, 1914. — 15 с.

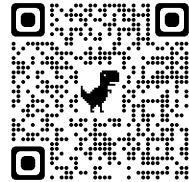
Грінченко, Борис Дмитрович.
Без хліба : оповідання / написав Борис Грінченко. — Четверте видання. — Черкаси : Сіяч, 1917. — 24 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Книга казок віршом / написав Борис Грінченко; з малюнками Ю. Михайлова. — 4-те вид. — Київ : Друк. Губерніяльного Правління, 1917. — 169 с. — (Бібліотека «Молодість» ; кн. 9).

Грінченко, Борис Дмитрович.
Розум та почування у живої тварі : оповіданнячка про розум та почуття живої тварі : з малюнками / написав Борис Грінченко, попереказувала М. Загірня. — Видання друге. — Київ : Видво «Поступ», 1918 (Друкарня газ. «Посл. Нов.»). — 160 с. — (Бібліотека «Молодість» ; кн. X).

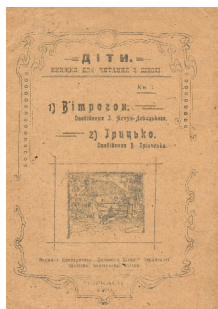

Грінченко є автором «Української граматики до науки читання й писання» зі статтею для вчителів і прописами, першої книжки для читання в школі «Рідне слово», яку він написав разом із дружиною М. М. Грінченко (літературний псевдонім — Марія Загірня). Ці підручники неодноразово перевидавалися і до сьогодні не втратили своєї цінності, як і педагогічні погляди Грінченка — палкого прихильника освіти, поборника викладання рідною мовою.

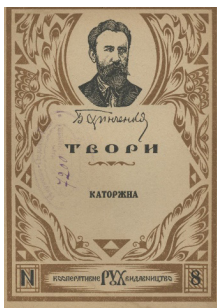
Українська граMATKA до науки читання й писання / зложив Б. Грінченко. — Київ : Видавниче Т-во ВСЕУВИТО, 1918 (Друкарня Київського союзу кооперативних установ «Союз-банк»). — 64 с.

Видання має три розділи: власне азбука, читання після азбуки та зразки каліграфії. Вміщено методичні рекомендації для вчителів. Пропонуються зразки косоного письма малих і великих літер, а також слів і фраз із ними. Вправи для письма подано послідовно. ГраMATKA поділена на 29 параграфів, кожен з яких містить предметний малюнок із підписом, до якого входить нова літера, окремі слова, речення, невеликі оповідання.

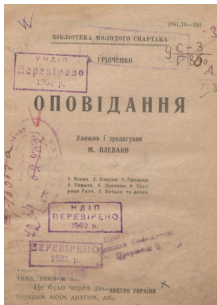

Вітрогон / І. Нечуй-Левицький. Гринько / Б. Грінченко. — Черкаси : Видання Кооперативу «Допомога школі» Черкаської повітової вчительської спілки, 1920. — 16 с. — (Діти. Книжки для читання в школі ; кн. 1).

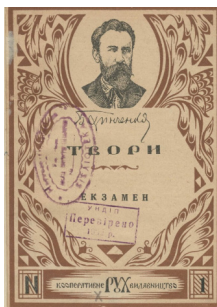
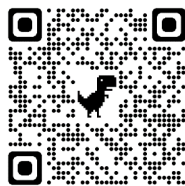
Грінченко, Борис Дмитрович.
Катержна / Б. Грінченко ; ілюстрації П. Лапина. — Київ : Кооперативне видавництво «Рух», 1927. — 20 с. — (Кооперативне видавництво «Рух» ; т. 8). — Державний Науково-Методологічний комітет НКО У.С.Р.Р. дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ Соцвиху.

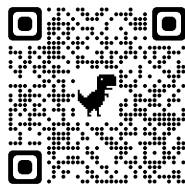
Грінченко, Борис Дмитрович.
Оповідання / Б. Грінченко ; уложив і зредагував М. Плевако. — Київ : Державне видавництво України, 1924. — 121 с. — (Бібліотека молодого спартака).
До збірки ввійшли:
Ксеня; Кавуни; Грицько; Украла; Дзвоник; Сестриця Галя; Батько та дочка.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Хатка в балці / Б. Грінченко, ілюстрації П. Лапина. — Київ : Кооперативне видавництво «Рух», 1927. — 16 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Екзамен / Б. Грінченко. — Київ : Кооперативне видавництво «Рух», 1927. — 16 с. — (Кооперативне видавництво «Рух» ; т. 1). — Державний Науково-Методологічний комітет НКО У.С.Р.Р. дозволив до вжитку в дитячих книгозбірнях установ Соцвиху.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Кавуни : оповідання / Б. Грінченко. — Харків : Книгоспілка, 1927. — 16 с. — Державний науково-методологічний комітет Наркомосвіти УСРР по секції соціального виховання дозволив до вжитку як допомічне приладдя в книгозбірнях установ соцвиху.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Батько та дочка : оповідання / Б. Грінченко. — Харків : Книгоспілка, 1927. — 39 с. — На титульній сторінці зазначено: Державний науково-методологічний комітет Наркомосвіти УСРР по секції соціального виховання дозволив до вжитку як допоміжне приладдя в книгозбірнях установ соцвиху. — На останній сторінці зазначено місце та дату написання оповідання: «У Олексіївці 13.04.1893».

Грінченко, Борис Дмитрович.
Непокірний : з 6 малюнками / Б. Грінченко. — 2-ге вид. — Харків : Книгоспілка, 1928. — 16 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Грицько : з 4 малюнками /
Б. Грінченко. — 2-ге вид. — Хар-
ків : Книгоспілка, 1928. — 16 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Дзвоник / Б. Грінченко. —
2-ге вид. — Харків : Книгоспіл-
ка, 1929. — 16 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Про хлопця, що боровся з мо-
рем / Б. Грінченко ; мал. та обкл.
Г. Діна. — Київ : Вид-во «Куль-
тура», 1930 (Держтрес «Київ-
Друк»). — 23 с. — Назва з об-
кладинки : Хлопець, що боровся
з морем.

З ФОНДУ ВИДАВНИЦТВА «ВЕСЕЛКА»

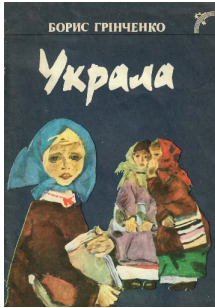
Грінченко, Борис Дмитрович.
Украла : оповідання / Б. Грінченко ; малюнки І. Філонова. — Київ : Веселка, 1971. — 24 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.
Ксеня : оповідання : для молодшого шкільного віку / Б. Грінченко ; малюнки Івана Філонова. — Київ : Веселка, 1982. — 24 с.

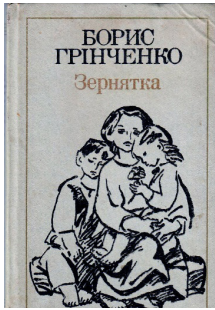

Грінченко, Борис Дмитрович.
Кавуни : оповідання для дошкільного віку / Борис Грінченко ; художник Василь Євдокименко. — Київ : Веселка, 1985. — 16 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.

Україна : оповідання : для молодшого шкільного віку / Б. Грінченко ; малюнок В. Євдокименка. — Київ : Веселка, 1988. — 16 с.

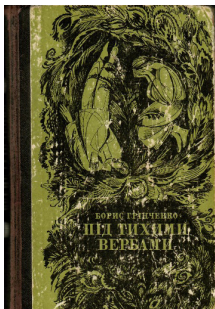
Грінченко, Борис Дмитрович.

Зернятка : вірші, поеми, оповідання для старшого шкільного віку / Б. Д. Грінченко ; укладач, автор передмови В. В. Яременко ; художник В. А. Євдокименко ; редактор Г. Т. Ткаченко. — Київ : Веселка, 1989. — 272 с. : іл.

Грінченко, Борис Дмитрович.

Казки : для молодшого шкільного віку / Б. Д. Грінченко ; уклад. В. Шевчук ; ред. О. С. Яремійчук ; худ.: Г. Журновська, К. Музика. — Київ : Веселка, 1990. — 75 с. : іл.

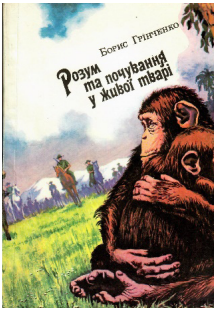
Грінченко, Борис Дмитрович.

Під тихими вербами : вибрані твори / Б. Д. Грінченко ; худ. оф. К. Щепкіної ; упоряд. та прим. Т. Третяченко. — Київ : Радянська школа, 1991. — 494 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.

Лесь, преславний гайдамака : віршовані оповідання, легенди, казки : для молодшого і середнього шкільного віку / Б. Д. Грінченко ; упоряд., авт. передм. В. О. Шевчук ; худ.: Г. Журновська, К. О. Музика. — Київ : Веселка, 1991. — 135 с.

Грінченко, Борис Дмитрович.

Розум та почування у живої тварі / написав Борис Грінченко. — Київ : Богдана, 1994. — 80 с. : 16 іл.

Грінченко, Борис Дмитрович.

Поезії. Повісті. Оповідання / Б. Грінченко ; ред. О. В. Осадча. — Київ : Наукова думка, 2002. — 432 с. — (Бібліотека школяра).

Науково-методичний центр видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Підписано до друку 06.12.2023 р. Формат 60x84/16. Зам. № 3-67.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

www.kubg.edu.ua